

งานชุมชนสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม PROACTIVE COMMUNITY RELATIONS WORK TO REDUCE INEQUALITY IN THE AMPHAWA DISTRICT SAMUT SONGKHRAM PROVINCE

พิมพ์ชนา ศรีบุญยพรรัฐ^{1*} และ พลตำรวจตรี นิติพัฒน์ กิตติรักษกุล²

^{1,2}วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประเทศไทย

*ผู้รับผิดชอบบทความ

Pimchana Sriboonyapornrat^{1*} and Pol. Maj. Gen. Nitiphat Kittirakshakula²

^{1,2}College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

*Corresponding author: Pimchana.sr@ssru.ac.th

Received: Nov 8, 2022 / Revised: Dec 20, 2022 / Accepted: Dec 21, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เชิงรุก 2) เพื่อศึกษาการลดความเหลื่อมล้ำในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ข้าราชการตำรวจระดับบริหารของสถานีตำรวจภูธรอัมพวา จำนวน 2 คน ข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรอัมพวา จำนวน 3 คน หัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชน จำนวน 3 คน ผู้แทนภาคธุรกิจและเอกชน จำนวน 2 คน ประชาชนในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 5 คน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมีหลายด้าน ได้แก่ การสนทนากลุ่ม การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า เพื่อตรวจสอบและยืนยันความถูกต้อง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและบรรยายความเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เชิงรุก ในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยการติดตั้งเสียงตามสายเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน ติดตั้งกล้องวงจรปิด เพื่อดูแลความปลอดภัยของชุมชน ส่งเสริมให้ทุกหมู่บ้านสร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ โดยได้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านอยู่เย็นเป็นสุข จัดให้มีช่องทางติดต่อสื่อสารทางโซเชียล โดยเปิดไลน์เพื่อสื่อสารการแจ้งเบาะแสให้ประชาชน และรับข้อมูลจากประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องให้เกิดชุมชนที่ทันสมัย ได้รับข่าวสารต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว หน่วยงานในพื้นที่ได้ร่วมมือกันสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ชุมชน ทั้งในเรื่องของกฎหมาย และยาเสพติด พร้อมทั้งร่วมมือกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ เฝ้าระวังและป้องกันยาเสพติด หน่วยงานมีการดำเนินนโยบายและมาตรการ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการเดินทาง และลดอุบัติเหตุบนท้องถนนจากการจราจร

การลดความเหลื่อมล้ำในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน พบว่า ให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่อย่างเท่าเทียมกัน มีการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านปลอดภัยโดยดำเนินการอย่างเท่าเทียม และส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนให้มีรายได้ เพื่อลดช่องว่างของรายได้ เมื่อประชาชนประกอบอาชีพสุจริต ก็จะช่วยสอดส่องปัญหาอาชญากรรม และยาเสพติดไม่ให้เกิดในพื้นที่ของประชาชนเอง ประชาชนได้รับการปฏิบัติด้านกฎหมายอย่างเท่าเทียม สร้างกฎ ระเบียบ ที่คนในท้องถิ่นยอมรับ และให้ความร่วมมือ

คำสำคัญ: งานชุมชนสัมพันธ์เชิงรุก; ลดความเหลื่อมล้ำ; ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

Abstract

This research article has 2 objectives, i.e. 1) to study the model of people's participation in proactive community relations; 2) to study the reduction of disparities in the security of people's lives and properties.

Key information providers include 2 persons police officers at the administrative level of Amphawa Police Station, 3 persons police officers working on community relations at Amphawa Police Station, 3 persons heads of agencies involved in community development, 2 persons representatives from business and private sectors, people in the district Amphawa Samut Songkhram Province, 5 persons. The researchers gather information in many aspects, including group discussions Studying information from documents Triangular Data Validation to check and verify the correctness Qualitative data analysis by content analysis and descriptive description.

The results indicate that model of people's participation in proactive community relations practice in the Amphawa district Samut Songkhram Province by installing sound along the line to publicize information Useful knowledge for the community to install CCTV, to take care of the safety of the community encourage every village Create awareness of information from the government It has driven the village of happy. provide social communication channels by opening a line to communicate whistleblowing to the public and receive information from the public to solve problems for a modern community Receive various news quickly. Local agencies have collaborated to create knowledge and understanding for the community. both in terms of traffic rules and drugs, as well as cooperating with the Village headman in the area Surveillance and prevention of drugs the agency has policies and measures to ensure travel safety. and reduce road accidents from traffic

Reducing the disparity in caring for the security of people's lives and properties, it was found that the care and security of the lives and properties of the people in the area were given equally. There is a village/community project driven. drug-free by equitable treatment and promote careers for people to earn income to reduce the income gap When people engage in honest occupations, they help to monitor crime problems. and drugs do not occur in the area of the people themselves People are treated equally in the law, creating rules and regulations accepted by local people. and cooperate.

Keywords: Proactive Community Relations; Reduce Inequality; Safety of Life and Property of the People

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบกว้างขวางระดับโลก ซึ่งในปี 2554 มีเกินกว่า 222 ประเทศ ผ่านกลไกแห่งการสื่อสาร ก้าวหน้าสุด ๆ ที่ เรียกว่า ไฮเทค (Hi-Tech) ซึ่งเป็นสภาวะการณ์แห่งกระชับ จับไว ก้าวไกล และไร้พรมแดน ผูกแน่นด้วยเครือข่าย (network) ในการจัดบริการสาธารณะภายใต้ สภาพแวดล้อมดังกล่าว รัฐอาจดำเนินการส่งมอบบริการสาธารณะโดยร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ เช่น ภาครัฐด้วยกันเอง ภาคเอกชน หรือองค์การอาสาสมัครต่าง ๆ การจัดบริการสาธารณะ จึงเป็นหน้าที่ของรัฐเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

การรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม เป็นบทบาทหน้าที่ของตำรวจ ซึ่งเป็นผู้รักษากติกาของสังคม มิให้ผู้ใดละเมิด การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ จึงมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคน ซึ่งรวมตัวกันเป็นชุมชนหรือกลุ่มคนตลอดเวลา แต่เดิมองค์การตำรวจเน้นการพัฒนาองค์การในลักษณะขององค์การปิด โดยปฏิบัติหน้าที่แต่เพียงลำพังฝ่ายเดียว มิได้ยอมให้หน่วยงานอื่นหรือประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ยังคงใช้ยุทธวิธีแบบจารีตประเพณี ได้แก่ การจัดสายตรวจปรากฏต่อหน้าสาธารณะ การตั้งจุดตรวจจุดสกัด การสืบสวนปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิดและการสืบสวนโดยยึดตัวบทกฎหมายอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ เพื่อลดโอกาสมิให้คนร้ายกระทำความผิดมากขึ้น เป็นการแสดงให้เห็นประชาชนอุ่นใจ และเป็นการกระทำเพื่อให้คนร้ายเกิดความเชื่อถือเกรงกลัวต่อการกระทำความผิดกฎหมาย มุ่งการยับยั้งอาชญากรรม โดยสร้างความเกรงกลัวให้กับคนร้าย การปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว มีความจำเป็นที่จะต้องทุ่มกำลังตำรวจ และเครื่องมืออุปกรณ์เป็นอย่างมาก เพื่อให้การปฏิบัติงานของตำรวจครอบคลุมได้ทุกพื้นที่

ในแนวคิดชุมชนสัมพันธ์ของตำรวจชุมชน สถาบันต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว โรงเรียน เพื่อนบ้าน หรือแม้แต่ห้างร้านต่าง ๆ เป็นหุ้นส่วนสำคัญของตำรวจในการอำนวยความสะดวกและความสงบเรียบร้อยในชุมชน ดังนั้น ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามแนวทางดังกล่าว มิใช่แค่ความสามารถของงานชุมชนสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น แต่ต้องรวมถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนควบคู่กันไปด้วย

ชุมชนสัมพันธ์ของตำรวจ แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานของตำรวจจะไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ หากไม่ได้รับความร่วมมือหรือการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนในชุมชน ในทางกลับกัน ชุมชนก็ไม่สามารถดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและความสงบร่มเย็นโดยปราศจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความสามารถและตอบสนองต่อการปฏิบัติงานได้เช่นกัน

จากปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษารูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เชิงรุก และการลดความเหลื่อมล้ำในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษารูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เชิงรุกในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
- 2) เพื่อศึกษาการลดความเหลื่อมล้ำในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

2. ทบทวนวรรณกรรม

2.1 ทฤษฎีการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (new public management)

คำว่า “การจัดการภาครัฐ” (public management) เริ่มต้นจากความหมายพื้นฐาน ได้แก่ ความหมายของคำว่า “การจัดการ” (management) กับคำว่า “การบริหาร” (administration) เนื่องจากในบริบทของการจัดการภาครัฐเห็นว่า คำทั้งสองมีความหมายแตกต่างกัน และผิดไปจากความหมายเดิมที่เคยเข้าใจกัน ดังนี้

พจนานุกรมฉบับออกซฟอร์ด (Oxford dictionary) นิยามว่า “การบริหาร” หมายถึง “การกระทำเกี่ยวกับการบริหาร” ซึ่งตามความหมายดังกล่าว หมายถึง การจัดการกิจกรรมทางการบริหาร สิ่งการ และควบคุมทางการบริหาร ใช้ หรือกระทำทางการบริหาร ขณะเดียวกันนิยามว่า “การจัดการ” หมายถึง “การกระทำควบคุมการกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง หรือรับผิดชอบหน้าที่ด้วยตนเอง” รากศัพท์ละตินของคำทั้งสองต่างกัน รากศัพท์ของ “การบริหาร” มาจากคำว่า “Minor” ต่อมากลายเป็น “Ministrare” หมายถึง รับใช้ (to serve) ภายหลังจึงหมายถึง ปกครอง (to govern) ส่วนรากศัพท์ของ “การจัดการ”

มาจากคำว่า “Manus” หมายถึง “ควบคุมด้วยตนเอง” (control by hand) ความแตกต่างของคำทั้งสองอยู่ที่ความหมายของคำว่า “รับใช้” ของการบริหาร กับคำว่า “ควบคุม” หรือ “ได้รับผลลัพธ์” ของการจัดการ จากคำนิยามดังกล่าว สรุปได้ว่าการบริหาร เป็นการทำตามคำสอนและให้บริการ ส่วนการจัดการ เกี่ยวข้องกับการบรรลุผลลัพธ์และความรับผิดชอบของผู้บริหารที่จะทำให้บรรลุผลลัพธ์ดังกล่าว ในบริบทของการศึกษา การจัดการภาครัฐ ถือว่า คำว่า “การบริหาร” และ “การจัดการ” แตกต่างกัน และไม่สามารถใช้แทนกันได้ เนื่องจากการบริหารภาครัฐเป็นกิจกรรมการรับใช้ประชาชนข้าราชการดำเนินนโยบายตามที่ได้รับมาจากผู้อื่น จึงต้องสนใจระเบียบการแปลงนโยบายไปปฏิบัติและการจัดการสำนักงาน ส่วน “การจัดการ” มีความหมายกว้างกว่า เพราะรวมความถึงการบริหารและเกี่ยวข้องกับการบรรลุผลลัพธ์ การบริหารภาครัฐเน้นที่กระบวนการ ขั้นตอน และความถูกต้อง แต่การจัดการภาครัฐ เน้นมากไปกว่านั้น นอกจากทำตามคำสอนแล้ว ผู้จัดการภาครัฐยังเน้นการบรรลุผลลัพธ์และรับผิดชอบต่อผลกระทบสิ่งนั้นด้วย (Hughes, 2012, p. 6)

การจัดการ เป็นแนวทางการบริหารธุรกิจเอกชน ขณะที่ การบริหาร เป็นแนวทางการบริหารองค์การภาครัฐ การจัดการเกิดขึ้นในองค์กรอาสามัคร หุ่นส่วนและธุรกิจ ส่วนการบริหารเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของรัฐ ซึ่งปกติเกิดขึ้นในบริบทของนโยบายสาธารณะ นอกจากนั้นแล้ว การจัดการภาคเอกชนโดยทั่วไป มีเป้าหมายที่แคบกว่าการบริหารภาครัฐและมีแรงจูงใจจากกำไร ด้านการบริหารภาครัฐไม่เพียงมีจุดมุ่งหมายกว้างกว่า แต่ยังมีประเพณีว่า ผู้ปฏิบัติต้องยึดถือหลักการเฉพาะ เช่น ความพร้อมรับผิดชอบต่อสาธารณะ (public accountability) ความเป็นธรรม (equity) และกระทำตามกฎหมาย (legality) ทั้งหมดนี้เป็นคำอธิบายของสมัยก่อน แต่ต่อมาปลายศตวรรษที่ 20 แนวคิดที่อธิบายว่า การจัดการแคบกว่าการบริหารกลับเปลี่ยนไปเป็นตรงกันข้าม เหตุผลหลักมาจากภาครัฐรับเอาเครื่องมือ และเทคนิคของการจัดการมาใช้อย่างแพร่หลาย ทั้งที่เดิมออกแบบไว้เพื่อใช้วิเคราะห์ภาคเอกชน การเกิดการจัดการภาครัฐสะท้อนให้เห็นว่า ภาครัฐมีปัญหาประสิทธิภาพ และแรงผลักดันอื่น ๆ เช่น ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ทรัพยากรขาดแคลน และเชื่อว่าเทคนิคภาคเอกชนมีประสิทธิภาพมากกว่า ดังนั้น ช่วงทศวรรษสุดท้ายของศตวรรษที่ 20 จึงปรากฏหลักฐานว่า เกิดความพยายามปรับปรุงประสิทธิภาพภาครัฐ โดยนำวิธีการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพมากกว่าของภาคเอกชนมาใช้ (Greenwood, Pyper, & Wilson, 2002 pp. 6-7) ในบริบทของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ในยุคปัจจุบัน ถือว่า การจัดการ มีความหมายกว้างกว่าการบริหาร การบริหาร มีความหมายเพียงการทำตามคำสอนหรือนโยบาย ส่วนการจัดการ นอกจากทำตามคำสอน หรือนโยบายแล้ว ยังเน้นเป้าหมาย คือ มุ่งให้เกิดผลลัพธ์ และมีความรับผิดชอบต่อ

คำว่า “การจัดการภาครัฐ” นักวิชาการบางคน เช่น เพอร์รี และเครเมอร์ (Perry & Kraemer cited in Pary, 1992, p. 4) เห็นว่า เป็นคำที่รวมหลักบริหารภาครัฐดั้งเดิมกับหลักการจัดการทั่วไปเข้าด้วยกัน หลักบริหารภาครัฐดั้งเดิม คือ หลักระบบราชการ ของเวเบอร์ (Weber) ส่วนหลักการจัดการทั่วไป หมายถึง การทำหน้าที่สำคัญ 3 ประการ ของผู้จัดการ ได้แก่ (1) หน้าที่ทางกลยุทธ์ เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์และวางแผนปฏิบัติ (2) หน้าที่การจัดการภายใน เช่น จัดองค์การและจัดคนเข้าทำงาน สั่งการและบริหารงานบุคคล และควบคุมผลงาน และ (3) หน้าที่การจัดการภายนอก เช่น ติดต่อกับหน่วยงานภายนอก องค์กรอิสระ หนังสือพิมพ์ และประชาชน กล่าวสั้น ๆ ว่า การจัดการภาครัฐ นำเอาหลักการและวิธีการภาครัฐและภาคเอกชนมาผสมผสานกัน ได้แก่ นำ “หลักการ” มาจากระบบราชการดั้งเดิม และนำ “วิธีการ” มาจากภาคธุรกิจ ด้วยเหตุนี้จึงเรียกการจัดการภาครัฐ ว่า “แนวทางที่สาม” (third way) อันเป็นแนวคิดเชิงบูรณาการที่ไม่ได้ต่อต้านภาคเอกชน แต่ค่อนข้างเป็นแนวทางที่สร้างความสมดุลระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Parry, 1992, p. 4)

นอกจากนี้ การจัดการภาครัฐ ยังเป็น “กระบวนทัศน์ใหม่” (new paradigm) แนวคิดเรื่องนี้ มาจาก ออสโตรอม (Ostrom cited in Hughes, 2012, p. 3) จากงานของเขาเมื่อปี ค.ศ. 1989 ที่เห็นว่า รูปแบบองค์การมีสองรูปตรงข้ามกัน คือ ระบบราชการ (bureaucracy) กับระบบตลาด (markets) นักวิชาการส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การจัดการภาครัฐเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ ซึ่งสังเคราะห์ขึ้นมาใหม่ แม้บางคนแย้งว่า อันที่จริง การจัดการภาครัฐ เป็นเพียงแนวคิดที่เข้ามาแข่งขัน

(a contested idea) ยังไม่ใช้กระบวนการทัศน์ เนื่องจากนักวิชาการทั้งหมดยังเห็นไม่ตรงกัน แต่ฝ่ายตรงข้ามก็ตอบได้ว่า คำว่า “กระบวนการทัศน์” นักวิชาการไม่จำเป็นต้องเห็นตรงกัน เพียงเกิดกระบวนการทัศน์เก่าและใหม่ ก็ถือว่า มีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์แล้ว กรณีที่กล่าวกระบวนการทัศน์เก่า ได้แก่ กระบวนการทัศน์ดั้งเดิมตามความคิดของ เวเบอร์ (Weber), วิลสัน (Wilson) และ เทเลอร์ (Taylor) ส่วนกระบวนการทัศน์ใหม่มีรากฐานทางทฤษฎีจากเศรษฐศาสตร์และการจัดการภาคเอกชน เน้นที่ผลลัพธ์ในรูปของความคุ้มค่า การจัดการโดยวัตถุประสงค์การใช้กลไกตลาด ระบบตลาด การแข่งขัน การเลือกการถ่ายโอนอำนาจให้เจ้าหน้าที่ เพื่อให้มีอำนาจความรับผิดชอบ และความพร้อมรับผิด ประกอบกับความหมายของ “กระบวนการทัศน์” ของคุห์น (Kuhn) นั้น กระบวนการทัศน์ใหม่ ไม่ได้เข้ามาแทนที่กระบวนการทัศน์เก่าทันที นักวิชาการในสาขาหนึ่ง ๆ ค่อย ๆ ปฏิเสธกระบวนการทัศน์เก่า และหันไปยอมรับกระบวนการทัศน์ใหม่ เหตุผลที่นำไปสู่การตัดสินใจเกิดจากการเปรียบเทียบกระบวนการทัศน์เก่ากับกระบวนการทัศน์ใหม่ ด้วยเหตุนี้ ฝ่ายสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ จึงถือว่า การจัดการภาครัฐ เป็นกระบวนการทัศน์ใหม่ ยิ่งกว่านั้น การเปลี่ยนจาก “การบริหารภาครัฐ” (public administration) เป็น “การจัดการภาครัฐ” (public management) ยังไม่ได้เปลี่ยนแต่ชื่อ แต่เปลี่ยนการจัดการสาระสำคัญ โดยเฉพาะความพร้อมรับผิด ความสัมพันธ์ภายนอก ระบบภายใน และแนวคิดเกี่ยวกับตัวรัฐบาลเอง (Hughes, 2012, pp. 3-7)

เรื่องของ “การจัดการ” จะต้องมีความพยายามที่จะวางกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ส่วนในเรื่องของการจัดการสาธารณะ (public management) เป็นที่รู้จักกันดี คือ การจัดการภาครัฐแนวใหม่ (new public management) การจัดการสาธารณะนั้น หมายถึง การใช้เทคนิคการจัดการ (มักใช้ในภาคเอกชน) เพื่อเพิ่มความคุ้มค่าในการบริการสาธารณะ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสาธารณะครอบคลุมองค์การภาครัฐ หรือหน่วยงานที่ให้บริการสาธารณะที่อาจเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรอาสาสมัคร (ปิยากร หวังมหารพร, 2560, หน้า 15)

2.1.1 ความหมายของการจัดการภาครัฐแนวใหม่

นักรัฐศาสตร์และนักรัฐประศาสนศาสตร์พยายามอธิบายความหมายของการจัดการภาครัฐ หรือการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ทั้งแง่ความรู้และการปฏิบัติซึ่งเกี่ยวข้องกัน ดังจะยกเป็นตัวอย่าง ดังนี้

ฮูด (Hood, 1991, p. 3-5) อธิบายว่า การเกิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “NPM” ระบุว่า 15 ปีที่ผ่านมา เป็นแนวโน้มการบริหารภาครัฐระหว่างประเทศที่โดดเด่นที่สุดแนวโน้มหนึ่ง คำว่า “NPM” หมายความว่า ความหมายทางการบริหารส่วนใหญ่ที่เป็นคำหลวม ๆ หมายถึง ชุดของหลักการกว้าง ๆ ที่คล้ายกัน ซึ่งมีอิทธิพลต่อนโยบายการปฏิรูประบบราชการของประเทศหลายประเทศในกลุ่มองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Cooperation and Development) หรือ OECD ตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1970 เป็นต้นมา

โคป, ลีสแมน และสตรารี (Cope, Leishman, & Strarie, 1997, p. 448) อธิบายว่า “การจัดการภาครัฐแนวใหม่” มาพร้อมกับโลกาภิวัตน์ เนื่องจากรัฐต่าง ๆ ปรับโครงสร้างใหม่ตามกระแสโลกาภิวัตน์ การจัดการภาครัฐแนวใหม่เป็นรูปแบบการปรับโครงสร้างที่โดดเด่นที่สุดของประเทศตะวันตก แม้แพร่กระจายออกไปไม่เท่ากันก็ตาม การจัดการภาครัฐแนวใหม่ อาศัยหลักการ 2 อย่าง คือ หลักการแรก ขจัดความแตกต่างระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และหลักการที่สอง นำวิธีการทำงานของภาคเอกชนไปใช้กับภาครัฐ โดยเปลี่ยนวิธีการทำงานที่ยึดกฎระเบียบเป็นการมุ่งผลลัพธ์

สรุปได้ว่า การจัดการภาครัฐ หรือการจัดการภาครัฐแนวใหม่ มีความหมายทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติ ในทางทฤษฎี หมายถึง ความรู้ แนวคิดและทฤษฎี หลักการ แนวทาง กระบวนทัศน์ ชุมชนวัฒนธรรม สาขาวิชาหรือทุนการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับกันระดับนานาชาติ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ และการจัดการ ส่วนใหญ่เป็นหลักการและแนวทาง แก่วิกฤติที่ภาครัฐเผชิญ โดยเฉพาะวิกฤติ และปัญหา นโยบายสาธารณะ ตลอดจนปัญหาการทำงานและการบริการของระบบราชการดั้งเดิม ตามหลักของ เวเบอร์ และมุ่งปฏิรูปการจัดการภาครัฐ เพื่อให้เกิดการแข่งขัน ประหยัด มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและพร้อมรับผิด แนวทางดังกล่าว เสนอให้จัดการภาครัฐคล้ายเอกชน นำกลไกตลาด

และระบบตลาด หลักเศรษฐศาสตร์ และวิธีการจัดการภาคเอกชนมาใช้ เพื่อให้เกิดการบรรลุผลลัพธ์และให้ผู้บริหารมีความพร้อมรับผิดชอบ สรุปลักษณะ ๓ ได้ว่า การจัดการภาครัฐแนวใหม่ ในทางทฤษฎี หมายถึง หลักการในการปฏิรูปภาครัฐ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในโลกในช่วงทศวรรษ 1980 จนก่อให้เกิดการอภิปราย วิจัย และศึกษากันอย่างกว้างขวาง สำหรับในทางปฏิบัติ หมายถึง การดำเนินนโยบายสาธารณะและกิจกรรมการจัดการภาครัฐและการปฏิรูปการบริหารหรือการจัดการภาครัฐ ซึ่งเกิดขึ้นอย่างเป็นขบวนการ เป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในประเทศต่าง ๆ ในโลกตั้งแต่ทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา ทั้งนี้ได้ดำเนินการตามหลักการ แนวคิดและแนวทาง หรือองค์ความรู้ทางด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ได้สะสมมาหรือได้มาจากการวิจัยใหม่ ๆ

2.1.2 ความสำคัญของการจัดการภาครัฐแนวใหม่

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการสาธารณะ หรือที่รู้จักกันดีว่า คือ การจัดการภาครัฐแนวใหม่ ดังนี้

Hood (1991, p. 3) กล่าวว่า การจัดการภาครัฐแนวใหม่ หรือ New Public Management มีลักษณะสำคัญ คือ

- 1) เป็นการชะลอการเติบโตของภาครัฐเพื่อลดงบประมาณและเจ้าหน้าที่
- 2) เป็นการแปรรูปกิจการภาครัฐเป็นของเอกชนหรือกึ่งเอกชน
- 3) ให้ความสำคัญกับระบบอัตโนมัติ หรือเทคโนโลยีเพื่อสร้างและกระจายบริการสาธารณะ
- 4) ให้ความสำคัญกับความเป็นนานาชาติ เน้นให้ความสำคัญกับประเด็นสาธารณะต่าง ๆ เกี่ยวกับการ

จัดการ การออกแบบนโยบาย ความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งแต่เดิมให้น้ำหนัก หรือความสำคัญเพียงการบริหารภาครัฐโดยแต่ละประเทศเท่านั้น

2.2 แนวคิดการตำรวจชุมชนสัมพันธ์

ความหมายของการตำรวจชุมชน

การตำรวจชุมชน (community policing) คำดังกล่าวประกอบขึ้นจากคำ 2 คำ ได้แก่ “การตำรวจ” (policing) และ “ชุมชน” (community) คำว่า “การตำรวจ” ตามความหมายเดิม เป็นการมุ่งบังคับและรักษาความเรียบร้อยในสังคม (maintaining and enforcing order) ต่อมาได้ขยายขอบเขต รวมถึงการควบคุมความสงบ หรือการสร้างสันติสุขในสังคม เจ้าหน้าที่ตำรวจในอดีตอาจถูกเรียกว่า “เจ้าหน้าที่รักษาความสงบ” (peace officer) (Stenning & Shearing, 2015) การเปลี่ยนแปลงทางด้านสภาพเศรษฐกิจ โครงสร้างทั้งสังคม จำนวนประชากร ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้รูปแบบของการตำรวจปรับเปลี่ยนความหมายไปตามความเหมาะสม

“การตำรวจ” หมายถึง การกระทำโดยตั้งใจหรือโดยเจตนาในการใช้อำนาจ (อำนาจเฉพาะตน หรืออำนาจจากองค์กร) ในการที่จะบังคับใช้กฎหมายหรือข้อบังคับของสังคม เพื่อรักษาและยกระดับความสงบเรียบร้อย ตลอดจนสร้างความปลอดภัยให้เกิดขึ้นในสังคม จากนิยามความหมายของคำว่า “การตำรวจ” สามารถวิเคราะห์ได้ว่า การกิจและหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายหรือรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ไม่ได้ระบุไว้ว่า เป็นหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งหมายถึงทุกภาคส่วนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชน ภาคเอกชน หากได้ดำเนินการในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมแล้วถือว่า ได้ปฏิบัติหน้าที่ของ “การตำรวจ” ตามคานิยาม การที่ความหมายข้างต้นไม่ได้ระบุว่า หน้าที่ของการตำรวจจะต้องเป็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งของบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ แต่การกระทำใดที่ปฏิบัติเพื่อการบังคับใช้กฎหมายและรักษาความสงบเรียบร้อย ก็นับว่า เป็นหน้าที่โดยไม่ได้กำหนดหรือเจาะจงว่า ต้องเป็นการใช้ “กระบวนการยุติธรรมที่มีโทษทางอาญา” เท่านั้น

ส่วนความหมายของคำว่า “ชุมชน” ความหมายดั้งเดิมเป็นสากลและเป็นที่ยอมรับ “ชุมชน” จะมีความหมายถึงกลุ่มของบุคคลที่อยู่ร่วมกันตามลักษณะทางประชากร (demographic) กลุ่มเศรษฐกิจสังคม (socio-economic) และสัมพันธ์ภาพที่มีร่วมกัน ในขณะที่นักสังคมวิทยานิยามว่า ชุมชน คือ “พื้นที่ใด ๆ ที่มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและความเชื่อร่วมกันของบุคคล”

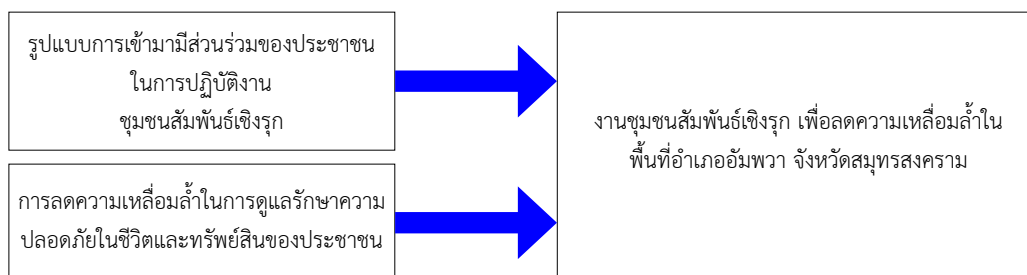
การให้ความหมายคำว่า “ชุมชน” ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการทำความเข้าใจในบริบทการดำเนินงานของการตำรวจ เนื่องจากคำว่า “ชุมชน” ตามกรอบแนวคิดของการตำรวจ จะให้ความสำคัญกับเรื่อง “ขอบเขตพื้นที่อำนาจ” (jurisdiction) หรือพื้นที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานของหน่วยงานตำรวจเป็นหลัก

อย่างไรก็ตาม มุมมองของการตำรวจชุมชน ยังต้องให้ความสำคัญในการกำหนดขอบเขตการดำเนินงานให้สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของแต่ละชุมชนตามแนวทางของนักสังคมวิทยา ไม่ใช่มองเพียงแค่เป็นขอบเขตพื้นที่ในการรับผิดชอบ จนติดกรอบของแนวคิดในการบริหารจัดการ แต่เดิมนั้น มุมมองของการตำรวจเห็นว่า ชุมชนเป็นเพียงแค่ขอบเขตพื้นที่อำนาจ ต่อมาได้ปรับเปลี่ยนมุมมองโดยขยายขอบเขตของคำว่า “ชุมชน” ออกไปให้ครอบคลุมหลากหลายแง่มุม ไม่ว่าจะเป็นขอบเขตตามโครงสร้างสังคม ลักษณะประชากร รูปแบบของความสัมพันธ์ ความคิดและความเชื่อ จนความหมายของคำว่า “ชุมชน” ในมุมมองของการตำรวจได้เปลี่ยนแปลงไป (Trojanowicz & Bucqueroux, 1990, p. 4) โดยตั้งอยู่บนปัจจัยพื้นฐาน 3 ประการคือ 1) มีพื้นที่ร่วมกัน (geography) เป็นปัจจัยพื้นฐานของการรวมกลุ่มของประชาชนในชุมชนที่ต้องเกิดจากกลุ่มบุคคลที่อาศัยอยู่ร่วมกันในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง 2) อัตลักษณ์หรือคุณลักษณะที่มีร่วมกัน (shared character and identity) นอกจากจะมีพื้นที่ที่อยู่ร่วมกันแล้ว สิ่งหนึ่งที่ทำให้แต่ละชุมชนเชื่อมโยงกันไว้ได้คือ อัตลักษณ์หรือสิ่งพิเศษที่บุคคลในชุมชนมีส่วนร่วม อาจจะเป็ศาสนา ความเชื่อ อายุ สถานภาพ ตลอดจนเศรษฐกิจ สังคม 3) การตระหนักถึงปัญหาร่วมกัน (common concerns or problems) การที่ประชาชนหรือกลุ่มในสังคมเกิดการรวมตัวกันขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในสังคมร่วมกับตำรวจได้สัมฤทธิ์ผล ประชาชนหรือกลุ่มคนในชุมชนจะต้องรับรู้ และเล็งเห็นถึงปัญหาในสังคมร่วมกัน

ดังนั้น ความหมายของ “ชุมชน” ในมุมมองแนวคิดการบังคับใช้กฎหมายและการรักษาความสงบที่แต่เดิมจำกัดความหมายของ “ชุมชน” ว่า เป็นแค่เพียงขอบเขตพื้นที่อำนาจ ซึ่งภายหลังแนวคิดคำว่า “ชุมชน” ได้นำเอาแนวคิดพื้นฐานทางสังคมวิทยามาประยุกต์ใช้ด้วย ทำให้ความหมายของคำ ๆ นี้ไม่ได้จำกัดอยู่แค่เพียงเขตพื้นที่หรือกลุ่มบุคคลที่อาศัยอยู่ร่วมกันในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเท่านั้น แต่การจะเกิดเป็นชุมชนได้ ประชาชนในกลุ่มนั้น ๆ ต้องมีอัตลักษณ์หรือคุณลักษณะร่วมกัน อีกทั้งการจะสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชนได้นั้น ต้องทำให้ประชาชนหรือกลุ่มต่าง ๆ เกิดความตระหนักและรับรู้ถึงปัญหานั้นร่วมกันว่าตนเองจะได้รับผลกระทบใด จากการคงอยู่ของปัญหา เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาาร่วมกันในอนาคต

คำว่า “การตำรวจ” และ “ชุมชน” ตามที่เสนอไปในข้างต้น สรุปความหมายของคำว่า “การตำรวจชุมชน” ได้ว่า หมายถึง การที่ประชาชนอาศัยอยู่ในขอบเขตพื้นที่เดียวกัน มีอัตลักษณ์ร่วมกัน ขณะเดียวกันก็เกิดความตระหนักถึงปัญหาความเดือดร้อนในสังคม และพยายามร่วมมือแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้หมดไป เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในสังคม เมื่อพิจารณาถึงความหมายของ “การตำรวจชุมชน” ในฐานะที่เป็นแนวคิดหนึ่งของการตำรวจในการบังคับใช้กฎหมาย และรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม พบว่า “การตำรวจชุมชน” เป็นแนวคิด “การตำรวจ” ที่อาจถูกเรียกขานในอีกหลายชื่อ ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดกิจการตำรวจที่มุ่งให้ความสำคัญกับปัญหา (problem-oriented policing) แนวคิดกิจการตำรวจที่มุ่งให้ความสำคัญกับชุมชน (community-oriented policing) ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (police-community relation) แนวคิดการป้องกันอาชญากรรมบนพื้นฐานของชุมชนเป็นหลัก (community-based crime prevention) เป็นต้น (Friedmann, 1992, p. 2)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย

3.1.1 ข้าราชการตำรวจระดับบริหารของสถานีตำรวจภูธรอัมพวา อำเภอมะปวย จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 2 คน

3.1.2 ข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรอัมพวา อำเภอมะปวย จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 3 คน

3.1.3 หัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่อำเภอมะปวย จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 3 คน

3.1.4 ผู้แทนภาคธุรกิจและเอกชน ในพื้นที่อำเภอมะปวย จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 2 คน

3.1.5 ประชาชน ในพื้นที่อำเภอมะปวย จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 5 คน

3.2 นิยามศัพท์เฉพาะ

ชุมชนสัมพันธ์ (community relations) หมายถึง การติดต่อสื่อสารของหน่วยงานตำรวจชุมชน กับกลุ่มคน องค์กร หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับหน่วยงานเพื่อสร้างความรู้จัก คู่กันเคย และความเข้าใจอันดีต่อกัน ทั้งนี้ โดยมุ่งหวังผลให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าว เกิดทัศนคติที่ดีกับหน่วยงาน เกิดศรัทธา ให้การสนับสนุนกิจการของหน่วยงานตำรวจ ชุมชน หน่วยงาน ตลอดจนเกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อตำรวจชุมชน

การลดความเหลื่อมล้ำ หมายถึง การลดความเหลื่อมล้ำในเรื่องของการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ในเรื่องของการที่อยู่อาศัย ทำให้ชุมชนและสังคมเกิดความเป็นธรรมมากขึ้น บุคคลไม่ถูกรังแก ช่วยกันดูแลไม่ให้คนติดหรือเสพยาเสพติด ซึ่งจะยิ่งทำให้คนถลำลึกลงไป ดังนั้น ต้องดึงคนขึ้นจากเหว ซึ่งเป็นการลดความเหลื่อมล้ำของคนในชุมชน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยคำถามปลายเปิด (open ended) ที่มีความยืดหยุ่นและไม่มีการชี้นำคำตอบ ซึ่งใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายในการถาม มีการจดบันทึก และมีการสังเกตพฤติกรรมผู้ถูกสัมภาษณ์ อีกทั้งมีการบันทึกภาพนิ่งไว้ด้วย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการที่เริ่มต้นด้วย

3.4.1 การค้นหาข้อมูลจากเอกสาร (documentary research) ได้แก่

1) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

2) นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2570

3) แผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2565 (แผนด้าน ววน.) เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาระบบอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ของประเทศ สอดคล้อง และบูรณาการร่วมกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และสอดคล้องกับทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติ

4) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580)

5) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

6) แผนการปฏิรูปประเทศ 13 ด้าน

7) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

8) นโยบายของรัฐบาล

9) หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

3.4.2 จากการจัดให้มีการสนทนากลุ่ม และลงมือปฏิบัติในกิจกรรมของชุมชนด้วยตนเอง

3.4.3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

3.4.4 โดยใช้วิธีการสังเกตทั่วไป (general observation) และสัมภาษณ์ Key-informant อย่างไม่เป็นทางการ (informal interview) ผู้วิจัยมีการจดบันทึกสนทนา ถ่ายภาพนิ่ง ผู้วิจัยใช้เทคนิควิจัยดังกล่าวหลายครั้งในช่วงเวลาที่ทำการวิจัย

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในระหว่างการเก็บข้อมูลเชิงพรรณนา เพื่อหาความแตกต่าง โดยการตีความและการแปลความหมายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำมาวิเคราะห์ โดยตีความหมาย แยกแยะเนื้อหา สรุปประเด็นการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ซึ่งทำการสังเคราะห์ข้อความที่ได้จากการจดบันทึกและถอดความจากเครื่องบันทึกเสียงของผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ แต่ละท่าน แล้วนำมาสรุปเป็นภาพรวมตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

4. ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษางานชุมชนสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่อำเภออำพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 รูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เชิงรุก ในพื้นที่อำเภออำพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า

ประการแรก ส่งเสริมให้ทุกหมู่บ้าน ชุมชนสร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ โดยได้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านอยู่เย็นเป็นสุข

ประการที่สอง ทำการรักษาความสะอาด การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น ลงแขกลอกคูคลองในพื้นที่

ประการที่สาม ติดตั้งเสียงตามสาย เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน ติดตั้งกล้องวงจรปิด CCTV เพื่อดูแลความปลอดภัยของชุมชน

ประการที่สี่ จัดให้มีช่องทางติดต่อสื่อสารทางโซเชียล โดยเปิดไลน์เพื่อสื่อสารการแจ้งเบาะแสให้ประชาชน และรับข้อมูลจากประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องให้เกิดชุมชนที่ทันสมัย ได้รับข่าวสารต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว เช่น การสร้างกลุ่ม Line ในแต่ละชุมชน เพื่อการแจ้งเหตุและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

ประการที่ห้า หน่วยงานในพื้นที่ได้ร่วมมือกันสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ชุมชน ทั้งในเรื่องของกฎจราจร และยาเสพติด พร้อมทั้งร่วมมือกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ เฝ้าระวังและป้องปรามยาเสพติด

ประการที่หก หน่วยงานมีการดำเนินนโยบายและมาตรการเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการเดินทาง และลดอุบัติเหตุบนท้องถนนจากการจราจรในพื้นที่อำเภออำพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ดังนี้

1) ตั้งจุดตรวจจุดสกัด เพื่อชะลอการเดินทาง รวมทั้งส่งเสริมวินัยการจราจร และจุดบริการประชาชน ในช่วงเทศกาลต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

2) ติดป้ายประชาสัมพันธ์การใช้รถ ใช้ถนน ให้ความรู้กับประชาชนที่สัญจรไปมา

3) การติดต่อร่วมมือให้การสนับสนุนเป็นครั้งคราวหรืออย่างต่อเนื่อง กับหน่วยงานในพื้นที่

(1) หน่วยงานของรัฐ ได้รับการประสาน และได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

(2) ภาคเอกชน หรือองค์กรอิสระ (NGO) มีการประสานงานและขอความร่วมมือจิตอาสา ในการทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ จิตอาสาพัฒนา และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

(3) ภาคประชาสังคม มีการประชาสัมพันธ์สนับสนุนการดำเนินงาน หรือกิจกรรมร่วมกัน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การลดความเหลื่อมล้ำในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่อำเภออำพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า

ประการแรก ให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่อย่างเท่าเทียมกัน

ประการที่สอง มีการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้าน/ชุมชนปลอดภัยเสพติดโดยดำเนินการอย่างเท่าเทียม และลดความเหลื่อมล้ำ

ประการที่สาม ส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนให้มีรายได้ เพื่อลดช่องว่างของรายได้ เมื่อประชาชนประกอบอาชีพสุจริตก็จะช่วยสอดส่องปัญหาอาชญากรรม และยาเสพติด ไม่ให้เกิดในพื้นที่ของประชาชนเอง

ประการที่สี่ ประชาชนได้รับการปฏิบัติด้านกฎหมายอย่างเท่าเทียม สร้างกฎ ระเบียบ ที่คนในท้องถิ่นยอมรับ และให้ความร่วมมือ

ประการที่ห้า จัดทัศนศึกษา ดูงานในพื้นที่ที่มีผลการปฏิบัติงานด้านการลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างเป็นรูปธรรม

5. สรุปผลการวิจัย

จากการประมวลสรุปสาระสำคัญจากการสัมภาษณ์ ได้ข้อมูลซึ่งเสริมต่อจากการค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยออกมาได้ตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เชิงรุก ในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม คือ

- 1) ติดตั้งเสียงตามสายเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน ติดตั้งกล้องวงจรปิด CCTV เพื่อดูแลความปลอดภัยของชุมชน
- 2) ส่งเสริมให้ทุกหมู่บ้าน ชุมชน สร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ โดยได้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านอยู่เย็น เป็นสุข
- 3) จัดให้มีช่องทางติดต่อสื่อสารทางโซเชียล โดยเปิดไลน์ เพื่อสื่อสารการแจ้งเบาะแสให้ประชาชน และรับข้อมูลจากประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องให้เกิดชุมชนที่ทันสมัย ได้รับข่าวสารต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว เช่น การสร้างกลุ่ม Line ในแต่ละชุมชน เพื่อการแจ้งเหตุและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
- 4) หน่วยงานในพื้นที่ได้ร่วมมือกันสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ชุมชน ทั้งในเรื่องของกฎจราจร และยาเสพติด พร้อมทั้งร่วมมือกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ เฝ้าระวังและป้องปรามยาเสพติด
- 5) หน่วยงานมีการดำเนินนโยบายและมาตรการ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการเดินทาง และลดอุบัติเหตุบนท้องถนนจากการจราจร

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การลดความเหลื่อมล้ำในการดูแลสุขภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม คือ

- 1) มีการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้าน/ชุมชน ปลอดภัยเสพติด โดยดำเนินการอย่างเท่าเทียม และลดความเหลื่อมล้ำ
- 2) ให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่อย่างเท่าเทียมกัน
- 3) ประชาชนได้รับการปฏิบัติด้านกฎหมายอย่างเท่าเทียม สร้างกฎ ระเบียบ ที่คนในท้องถิ่นยอมรับ และให้ความร่วมมือ

6. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า รูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เชิงรุก ในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เกี่ยวกับเรื่อง หน่วยงานในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างชุมชนน่าอยู่ให้เป็นชุมชนที่ปลอดภัยเสพติด ปลอดภัยอาชญากรรม โดยรับข้อมูลจากประชาชนที่แจ้งเบาะแส แล้ววางแผนจับกุม รวมทั้งณรงค์ไม่ให้มีการใช้ยาเสพติด ตัดวงจรผู้ค้า ผู้ขาย ผู้เสพ โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างชุมชนปลอดภัยเสพติด และอาชญากรรมมีการดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เช่น โครงการชุมชนยั่งยืนปลอดภัยเสพติด โครงการสร้างเครือข่าย

การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น ติดตั้งกล้องวงจรปิด CCTV เพื่อดูแลความปลอดภัยของชุมชน จัดให้มีช่องทางติดต่อสื่อสารทางโซเชียล โดยเปิดไลน์เพื่อสื่อสารการแจ้งเบาะแสให้ประชาชน และรับข้อมูลจากประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องให้เกิดชุมชน ได้รับข่าวสารต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว เช่น การสร้างกลุ่ม Line ในแต่ละชุมชน เพื่อการแจ้งเหตุและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร หน่วยในงานพื้นที่ได้ร่วมมือกันสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ชุมชน ทั้งในเรื่องของกฎจราจร และยาเสพติด พร้อมทั้งร่วมมือกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ เฝ้าระวังและป้องปรามยาเสพติด หน่วยงานมีการดำเนินนโยบาย และมาตรการ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการเดินทาง และลดอุบัติเหตุบนท้องถนนจากการจราจร โดยจัดตั้งจุดตรวจจุดสกัด เพื่อชะลอการเดินทาง รวมทั้งส่งเสริมวินัยการจราจร และจุดบริการประชาชน ในช่วงเทศกาลต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งติดป้ายประชาสัมพันธ์การใช้รถ ใช้ถนน ให้ความรู้กับประชาชนที่สัญจรไปมา ซึ่งสอดคล้องกับ คอร์ดเนอร์ (Cordner, 1999, p. 2007) นำเสนอมิติของการตำรวจชุมชนในส่วนของมิติระดับปรัชญา (Philosophical dimension) ด้านการเปิดรับประชาชน (citizen input) เป็นการปรับความเชื่อเดิมของตำรวจ ที่แต่เดิมจะเน้นการสื่อสารทางเดียวจากตำรวจสู่ประชาชนมาเป็นลักษณะการสื่อสารสองทางหรือการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องรับฟังปัญหาความเดือดร้อนหรือข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนข้อมูลข่าวสารจากประชาชนหรือภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อนำมาใช้ในกิจการตำรวจ และช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับชุมชน (Skogan & Hartnett, 1997)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การลดความเหลื่อมล้ำของการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเกี่ยวกับเรื่อง หน่วยงานในพื้นที่ได้ให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่อย่างเท่าเทียมกัน มีการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้าน/ชุมชนปลอดภัยยาเสพติด โดยดำเนินการอย่างเท่าเทียม และลดความเหลื่อมล้ำ ส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนให้มีรายได้ เพื่อลดช่องว่างของรายได้ เมื่อประชาชนประกอบอาชีพสุจริตก็จะช่วยสอดส่องปัญหาอาชญากรรม และยาเสพติดไม่ให้เกิดในพื้นที่ของประชาชนเอง ประชาชนได้รับการปฏิบัติด้านกฎหมายอย่างเท่าเทียม สร้างกฎ ระเบียบ ที่คนในท้องถิ่นยอมรับ และให้ความร่วมมือ ซึ่งเป็นงานชุมชนสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่อำเภออมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Trojanowicz and Bucqueroux (1990) ได้วางหลักการของตำรวจชุมชนไว้ดังนี้ หลักการข้อที่ 7 ให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายพิเศษ (helping those with special needs) การตำรวจชุมชนเน้นการสำรวจแนวทางใหม่ ในการให้ความคุ้มครอง ช่วยเหลือ และสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายพิเศษที่มีความอ่อนแอ อาทิ เด็ก และเยาวชน ผู้สูงอายุ ชนกลุ่มน้อย คนยากจน คนพิการ และคนจรจัด เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมและงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่มีอยู่เดิมและขยายผลการปฏิบัติให้กว้างขวางขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเข้าถึงประชาชนทุกหมู่เหล่าอย่างเสมอภาคกัน การให้บริการเป็นการเฉพาะบุคคล (personalized service) ที่ว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น อยู่ห่างไกลจากชุมชน ดังนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงต้องทำให้เสมือนว่า ตนเองก็เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึง ขณะที่ตำรวจเองก็สามารถรับมือกับปัญหาได้เป็นการเฉพาะ (Trojanowicz & Bucqueroux, 1990) หรือหากประชาชนในพื้นที่เกิดปัญหาหรือเหตุร้ายประชาชนสามารถทราบโดยทันทีว่า ตนเองต้องไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ใดในการร้องขอความช่วยเหลือ ซึ่งการให้บริการเจ้าหน้าที่ตำรวจในลักษณะเช่นนี้ จะสร้างความเป็นมิตรและความพึงพอใจให้แก่ประชาชน อย่างไรก็ตาม การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถปฏิบัติหรือให้บริการเช่นนั้นได้ ก็ต้องมีความใกล้ชิดกับชุมชน เข้าใจถึงบริบทแวดล้อมและคุณลักษณะเฉพาะในชุมชน และเข้าใจว่า ชุมชนต้องการอะไร (Mastrofski, 2006) รวมถึงต้องเป็นบุคคลที่มีสำนึกรับผิดชอบ และเป็นบุคคลที่ประชาชนตลอดจนผู้บังคับบัญชาสามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ (Segrave & Ratcliffe, 2004)

7. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

7.1.1 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า เพื่อให้การบริหารงานและการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง มีการแต่งตั้งชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ เพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของชุมชน โดยในแต่ละชุดปฏิบัติการ ควรที่จะมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ มีการแบ่งหน้าที่การปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน การดำเนินงานควรมีแผนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม มีการประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง และมีความจริงใจที่จะแก้ไขปัญหาในชุมชนร่วมกัน

7.1.2 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบองค์ความรู้ทางด้านการงานชุมชนสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่สำคัญคือ การลดความเหลื่อมล้ำในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานในพื้นที่รับผิดชอบอื่นที่ใกล้เคียงกัน โดยควรให้ความสำคัญกับการจัดให้ชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ไปศึกษาดูงานการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ของหน่วยงานอื่น ที่ประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ดีเด่น (best practice) เพื่อนำแนวทางการปฏิบัติงานมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในพื้นที่รับผิดชอบต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับเปรียบเทียบงานชุมชนสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างข้าราชการตำรวจในส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค ว่า มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพื่อทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะได้กำหนดนโยบายการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่มากยิ่งขึ้น

8. เอกสารอ้างอิง

- ปิยากร หวังมหพร. (2560). รัฐประศาสนศาสตร์ไทย การจัดการภาครัฐแบบประชารัฐ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cope, S., Leishman, F., & Strarie, P. (1997). Globalization, new public management and the enabling state. *International Journal of Public Sector Management*, 10(6), 444-460.
- Cordner, G. (1999). Elements of community policing. In L. Gaines & G. Cordner (Eds.), *Policing perspectives: An anthology*. Los Angeles, CA: Roxbury.
- Friedmann, R. R. (1992). *Community policing: Comparative perspectives and prospects*. New York: Palgrave Macmillan.
- Greenwood, J., Pyper, R., & Wilson, D. (2002). *New public administration in Britain* (3rd ed.). London: Routledge.
- Hood, C. (1991). A public management for all seasons?. *Public Administration*, 69 (Spring), 3-19
- Hughes, O. E. (2012). *Public management and administration* (4th ed.). New York: Red Globe Press.
- Mastrofski, S. D. (2006). The helping hand of the law: Police control of citizens on request. *Criminology*, 38(2): 307-342.
- Parry, G. (1992). *Political participation and democracy in Britain*. Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Segrave, M., & Ratcliffe, J. (2004). *Community policing: A descriptive overview*. Archive no. Canberra, Australia: Australian Institute of Criminology.
- Skogan, W. G., & Hartnett, S. M. (1997). *Community policing, Chicago style*. New York: n.p.
- Stenning & Shearing. (2015). *Privatisation pluralisation and the globalisation of policing*. n.p.: Clifford Shearing University of Cape Town.
- Trojanowicz, R. C., & Bucqueroux, B. (1990). *Community policing: A contemporary perspective*. Cincinnati, OH: Anderson.